

בית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

רע"א 6960/21

לפני: כבוד השופטת ר' רונן

המבקש: אייל קצב

נגד

המשיבים: 1. כונס הנכסים הרשמי
2. עו"ד שמואל מיכאל
3. פלונית
4. פלונית

בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי
ירושלים מיום 17.08.2021 בפש"ר 19-05-19443 שניתנה
על-ידי כב' השופט ע' עאסי

בשם המבקש: עו"ד ארז אלקיים

בשם המשיב 1: עו"ד רועי נירון

בשם המשיבות 3-4: עו"ד יאיר מק

החלטה

1. המבקש הגיש ערעור (שסווג על ידי כב' הרשמת ש' עבדיאן כבקשת רשות ערעור
כפי שיתואר להלן) על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (כב' השופט ע' עאסי)
מיום 17.8.2021 שניתנה במסגרת פש"ר 19-05-19443 (להלן: "ההחלטה").

2. בקצירת האומר יצוין כי ההחלטה מתייחסת להליך פשיטת רגל של המבקש
ולאפשרות להחריג ממנו את חובותיו כלפי הנושות (המשיבות 3-4 בהליך דנן, להלן:
"הנושות"), מאחר שחובות אלה נוצרו בקשר למעשים מיניים של ניצול מרות שיוחסו
למבקש. בהחלטה קבע בית המשפט קמא כי:

"בנסיבות אלה סבורני כי יש למצער להחריג את החוב
כלפי הנושות מההפטר. ודוק, בהינתן שעיקר חובו של
החייב הוא כלפי הנושות, שכאמור החוב כלפיהן מגיע

לכ-88% מחובות החייב, ספק אם תיוותר תועלת בהליך פשיטת הרגל, בין אם לחייב, אשר יהיה נתון להגבלות ההליך בשל חוב מזערי, ובין אם לנושים הרגילים, שחובותיהם בני ההפטר נמוכים, וניתן להיפרע בגינם מהחייב בהליכים פרטניים. ואולם, טרם ביטול ההליך, תינתן לחייב הזדמנות להגיע להסדר עם הנושים כהצעת המנהל המיוחד והכנ"ר. החייב יגיש הודעת עדכון בתוך 60 יום".

3. במסגרת הערעור טען המבקש כי בית המשפט קמא טעה כאשר ייחס את חובו כלפי הנושות ל"מעשים מיניים מתועבים תוך ניצול יחסי מרות". לגישתו הוא לא הורשע בהליך הפלילי והסדר הטיעון אליו הוא הגיע במסגרת ההליך בבית הדין המשמעתי לעובדי המדינה אינו יכול לשמש ראיה לאמיתות האמור בו, שעה שמדובר בעובדות כה חמורות. המבקש התייחס גם להסכם הפשרה בינו לבין הנושות שקיבל תוקף של פסק-דין במסגרת תביעה כספית שהגישו כנגדו הנושות, ובו הסכים לפצות את הנושות (להלן: "הסכם הפשרה"), וטען כי הוא הסכים להתקשר בהסכם הפשרה מבלי להודות בעובדות.

עוד התייחס המבקש לקביעת בית המשפט קמא לפיה הוא לא עשה כל ניסיון או מאמץ לשלם לנושות ולו חלק מהחובות אלא מיהר לפתוח בהליך של פשיטת רגל. הוא טען בהקשר זה כי בית המשפט קמא לא התייחס לנסיבותיו האישיות – ובכלל זה לעובדה שהוא היה עובד מדינה במשך 25 שנים, ומצא עצמו ביום בהיר אחד ללא עבודה, עם פגיעה חמורה בשמו הטוב, ועם חוב של למעלה מ-200,000 ₪. המבקש ציין כי הנושות פתחו תיק הוצאה לפועל במסגרתו נגבה ממנו סכום של 27,994 ₪ באמצעות מימוש קרן השתלמות שלו. במצב דברים זה כאשר המבקש הפך חדל פירעון, וכדי לא לצבור חובות חדשים, הוא פנה בתום לב גמור לקבלת סעד של שיקום כלכלי.

כל המשיבים השיבו לבקשת רשות הערעור וטענו כי יש לדחות אותה. כפי שיובהר להלן, אני סבורה כי יש לדחות את הבקשה מהנימוקים שיפורטו.

מה נקבע בהחלטה ועל מה ניתן לערער?

4. הנושא הראשון שיש לבחון אותו במסגרת ההחלטה הנוכחית הוא: מה נקבע בהחלטה, מה לא נקבע בה, ובהתאם – על מה יכול המערער לערער. כפי שעולה מהציטוט של לשון ההחלטה (בסעיף 1 לעיל) היא מתייחסת לשני נושאים – להחרגת חובו של המבקש כלפי הנושות מההפטר; ולביטול הליך פשיטת הרגל. אני סבורה, כפי שהבהיר גם ב"כ הכונס הרשמי בתגובתו לבקשה, כי יש להבחין בין שני הנושאים הללו. בהתייחס להחרגת חובו של הנושות למבקש, בית המשפט הכריע באופן סופי וקבע כי

יש להחריג את החוב מהליכי פשיטת הרגל. לעומת זאת, בהתייחס לשאלת ביטול ההליך, הרי שבניגוד לעולה מכתב הערעור, בית המשפט לא החליט באופן סופי אלא איפשר למבקש לנסות להגיע להסדר עם נושיו. בית המשפט קבע כי ניסיון כזה ייערך "טרם ביטול ההליך" שכן "ספק אם תהיה תועלת" בהליך של פשיטת רגל בנסיבות אלה.

5. ההחלטה נושא בקשת רשות הערעור תתייחס לכן רק לשאלת החרגת חוב הנושות מההליך, ולא לביטול הליך פשיטת הרגל – נושא שלגביו לא ניתנה עדיין החלטה סופית של הערכאה דלמטה.

האם יש מקום להתערב בהחלטה ביחס להחרגת חובן של המבקש לנושות? 6. אינני סבורה כי יש להתערב בהחלטה ביחס להחרגת חוב המבקש כלפי הנושות. בית המשפט קמא הסתמך בהקשר זה על שני עניינים: לטיבם של המעשים המיוחסים למבקש; ולחוסר תום הלב של המבקש ביחס לחובו כלפי הנושות, כאשר הוא לא עשה כל ניסיון לשלם להן ולו חלק מהחובות.

7. פקודת פשיטת הרגל [נוסח חדש], התש"ם-1980 (שהיא החיקוק החל על נסיבות המקרה דנן) קובעת בסעיף 18ה(א)(2) בה כי -

"בית המשפט יחליט, בתום הדיון בבקשת פשיטת הרגל ולאחר שהוגשה לו חוות דעת הכונס הרשמי, אחת מאלה:
[...]
(2) לדחות את הבקשה, אם שוכנע כי הוגשה שלא בתום לב במטרה לנצל לרעה את הליכי פשיטת הרגל, או כי החייב יכול לפרוע את חובותיו".

הפסיקה קבעה כי דרישת תום הלב חלה הן על התקופה שלפני הליכי פשיטת הרגל והן על התקופה המאוחרת, ממועד פתיחת הליכי הכינוס ועד לדיון בבקשה על הכרזתו של החייב כפושט רגל (ע"א 307/12 בלום נ' כונס הנכסים הרשמי, פ"ד נח(2) 810, (2004)). אף שהפסיקה ריככה במידת מה את דרישת תום הלב בהתייחס לתקופה הקודמת למתן צו הכינוס (ר' עומר קמחי "דרישת תום הלב בהליך פשיטת רגל לבקשת חייב" משפטים מ"ו 845 (2018)), אין פירוש הדבר כי התנהלות החייב בשל יצירת החובות כבר אינה רלוונטית כלל.

8. כך או כך, נראה כי המבקש איננו כופר בכך שעשויה להיות רלוונטיות להתנהלות החייב שהובילה ליצירת החובות, אלא שהוא טוען כי בפני בית המשפט קמא לא היו ראיות שאיפשרו לו לקבוע כי חובו נוצר בנסיבות הנוגדות את תקנת הציבור, קרי – לאחר שהוא ביצע בהן מעשים מיניים של ניצול מרות. הוא טוען כי התלונות של הנושות נגדו

נסגרו בלא הגשת כתב אישום; כי הוא נמצא דובר אמת בבדיקת פוליגרף; כי הוא חתם על הסכם הפשרה מתוך לחץ שהופעל עליו ומבלי להודות בעובדות; וכי הוא הודה במיוחד לו במסגרת ההליך המשמעתי "לצורכי פנסיה בלבד" (סעיף 14 לכתב הערעור). המבקש אף עתר כי בית המשפט יקבע כי מי שלא הורשע בעבירה פלילית בגין תלונות הנושים, זכאי על פי רוב לקבלת הפטר, כדי להשיג יעילות משפטית והרמוניה בין הרשות החוקרת והתובעת לבין כונס הנכסים הרשמי.

9. אני סבורה כי אין מקום להתערב במסקנתו העובדתית של בית המשפט המחוזי בהקשר זה, מסקנה לפיה המבקש ביצע בנושות מעשים מיניים של ניצול מרות. מסקנה זו נבעה מחומר הראיות שהיה בפני בית המשפט קמא, ובכלל זה מהעובדה שהמבקש הודה במסגרת ההליך המשמעתי שהתנהל נגדו במעשים אלה; ומכך שהמבקש התקשר עם הנושות בהסכם הפשרה במסגרתו הוא הסכים לשלם להן פיצוי. פיצוי זה שהמבקש לא שילם כל חלק ממנו לאחר ההתקשרות בהסכם הפשרה, הוא כזכור הסכום אותו החריג בית המשפט קמא מהליך פשיטת הרגל. אין מקום לטעמי לקבוע – כפי שהמבקש עותר שבית המשפט יקבע – כי האפשרות להפטר תישלל רק ממי שהורשע בעבירה פלילית בגין תלונות הנושים. נטלי ההוכחה השונים בהליך הפלילי מחד גיסא ובהליך האזרחי מאידך גיסא, אינם מחייבים מסקנה כזו. לאור הנטלים השונים, תיתכן אפשרות בה ייקבע גם ביחס לחייב שלא הורשע במסגרת הליך פלילי, כי הוא אכן ביצע את המעשים שהנושים מייחסים לו.

באופן קונקרטי, מסקנתו של בית המשפט קמא בהחלטה היא מסקנה עובדתית סבירה שאינני רואה לנכון להתערב בה. היא נובעת מההנחה של בית המשפט לפיה השילוב של ההודאה של המבקש בהליך המשמעתי והסכמתו לתשלום סכום כסף נכבד מאוד במסגרת הסכם הפשרה עם הנושות (אף שמדובר היה בהסכם פשרה ללא הודאה בעובדות), די בהם לצורך עמידה בנטל הראיה האזרחי וקביעה כי המבקש אכן ביצע בנושות מעשים מיניים של ניצול מרות.

10. זאת ועוד, קביעתו של בית המשפט ביחס לחובו של המבקש כלפי הנושות מבוססת גם על חוסר תום לבו של המבקש ביחס לפירעון החוב האמור. כך, בית המשפט קמא הוסיף וקבע במסגרת ההחלטה כי המבקש "לא עשה כל ניסיון או מאמץ לשלם לנושות ולו חלק מהחובות, אלא מיהר לפתוח בהליך של פשיטת רגל".

בהתייחס למסקנה זו הפנה המבקש כאמור לטענות הנוגעות לנסיבותיו האישיות כפי שהן תוארו לעיל (בס' 3). אני סבורה כי גם המסקנה של בית המשפט קמא בהקשר

זה היא מסקנה שאין מקום להתערב בה במסגרת ההחלטה הנוכחית. העובדה שהמבקש לא שילם מיוזמתו כל תשלום שהוא לנושות כפי שהיה חייב לעשות בהתאם להסכם הפשרה, היא עובדה שאיננה שנויה במחלוקת (הסכום היחידי ששולם לנושות נובע מהליך הוצאה לפועל שהן פתחו נגדו).

גם אם נלך לשיטת המבקש, ונקבע כי הוא התקשר בהסכם הפשרה עם הנושות חרף העובדה שהוא היה סבור כי אין ממש בתלונה שלהן כלפיו, היה מצופה ממנו כי הוא יתקשר בהסכם הפשרה תוך נכונות לשלם להן את הסכום שהוא הסכים לו במסגרת הסכם זה. לכן, די בכך שהמבקש לא ניסה לשלם כל תשלום שהוא מכוח הסכם הפשרה, כדי להצדיק את מסקנתו העובדתית של בית המשפט קמא, ואת המסקנה המשפטית שנגזרה ממנה.

11. בע"א 2434/19 קיירה נ' יוחנן (27.5.2020) קבע בית המשפט העליון (המשנה לנשיאה ח' מלצר) כי "יתכן שיש מקום לקבוע כי גם כאשר החוב עצמו לא נוצר במירמה, אך החייב ניסה להתחמק מקיומו של החוב באמצעות מירמה – גם אם מירמה זו נעשתה תוך שימוש בהליכי פשיטת הרגל – הדבר מצדיק את החרגתו של החוב מתחולתו של ההפטר מכוחו של סעיף 69(א)(2) לפקודה".

במקרה דנן, החוב של המבקש כלפי הנושות הוא החוב העיקרי שלו, חוב המהווה כאמור 88% מכלל חובותיו. חרף האמור, המבקש התקשר בהסכם הפשרה עם הנושות, כשלגישתו שלו – לא הייתה אפשרות שהוא יעמוד בתשלום מכוחו. כאמור, המבקש אף לא עשה ניסיון לשלם ולו חלק מהחוב האמור לאחר ההתקשרות בהסכם הפשרה. בנסיבות אלה, מסקנתו של בית המשפט קמא ביחס לחוסר תום לבו בהתייחס להליכי פשיטת הרגל והשימוש בהם, היא מסקנה שאין מקום להתערב גם בה.

12. מכל הסיבות שלעיל, אני דוחה את בקשת רשות הערעור.

אני מחייבת את המבקש בהוצאות הנושות, המנהל המיוחד וכונס הנכסים הרשמי בסכום של 1,500 ₪ לכל אחד.

ניתנה היום, י"א בתמוז התשפ"ב (10.7.2022).

ש ו פ ט ת

